

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

DR. FRANCISZY LAJOS

felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A katolikus szervezkedés.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter a Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének július hó 28-án tartott ülésében újra hangoztatta a katolikus törekvéseknek azt a feladatát melyről több katolikus nagygyűlésen is szónokolt, a katolikusoknak a *társadalmi* téren való egyesülését.

Gróf Zichy János ezt az eszmét ez alkalommal nem állította szembe a katolikusok pártpolitikai törekvéseivel, nem mondotta, hogy a katolikusok a politikai téren hagyjanak fel minden akcióval, mert nincs olyan pártprogram, a melynek zászlaja alá az ország összes katolikusait tömöríteni lehetne és nincs olyan pártkeret, mely a katolikus társadalom feladatainak befogadására eléggé tágas lenne.

Ezt gróf Zichy János ez alkalommal nem mondotta, mint a hogy mondotta és fejtegette például a mult évi szegedi kath. nagygyűlésen.

Mégis az a körülmény, hogy gróf Zichy már a legelső alkalmat is, mely neki miniszterré való kinevezése óta kínálkozott, felhasználta arra, hogy a katolikusok társadalmi egyesülésének szükségét hangoztassa, nyomatékkal kiemelje, nyilvánvalóvá teszi azt, hogy a szegedi

programnyilatkozat, ma is a vezéreszméjét képezi gróf Zichy János törekvéseinek a kath. közéleti tevékenység terén. Egyesüljünk mindnyájan a társadalmi téren a katolicizmus közjavainak, közérdekeinek szolgálatára, igyekezzünk barátokat szerezni magunknak minden politikai pártban, *de külön politikai pártot ne alkossunk* a végből, hogy az a katolikus egyház jogainak és érdekeinek szószólója és védelmezője legyen a parlamentben.

Ez Zichy János grófnak az álláspontja még ma is. Teljesen azonos értelmű ez az álláspont azzal a liberális felfogással és felkapott szólammal, hogy a politikában a pártoknak felekezetek szerint való alakulása felesleges és veszélyes. Felesleges, mert hiszen a felekezetek jogait senki sem akarja bántani; veszélyes, mert a felekezeti békének a megbontására vezet. Csak egyetlen egy különbség van ezen liberális felfogás és Zichy János álláspontja között, az t. i. hogy Zichy a kath. pártpolitikát nem a felekezeti békére, hanem magára a katolicizmusra nézve tartja veszedelmesnek.

Egy percig sem tagadjuk, hogy a felekezeti jellegű és színezetű pártpolitika sem nem szükséges, sem nem kívánatos, sőt határozottan veszedelmes, mert olyan

részletes szempontokat és érdekeket visz be az országos politika medrébe, a melyek egyoldalúságukkal az országos politikát is az igazságosság és méltányosság rovására egyoldalú irányba terelhetik.

De hát ki az a magyar katolicizmus vezető emberei között, aki ilyen felekezeti pártpolitikai kereteknek a megalkotására törekszik? Egyetlen keresztény pártunk az Országos Néppárt a politikai, a vallási, a társadalmi és közgazdasági kérdéseket soha sem kezelte kizárólagos szempontból. Különbö is a keresztény szempont már természeténél fogva is nem kizárólagos, hanem *egyetemes* jellegű. Senkinek a jogát és jogos érdekét ez a szempont ki nem zárja, senkinek az igazát el nem nyomja, a közérdeket nem egy-két néposztály, nem egy-két társadalmi réteg, hanem a népösszeség szempontjából mérlegeli és előmozdítja.

Tisztesség, igazságosság és méltányosság, jogrend, törvénytisztelet, senkit ki nem záró, a gyengét első sorban felkaroló emberbaráti szeretet: ezek a szempontok vezetnek, irányítják az Országos Néppártot az ő politikájának egész vonalán. Álljon elő bárki és mondja meg, mikor és hol tett a néppárt csak egyetlen egy olyan lépést vagy kísérletet, a mely az ország valamely vallásfelekezeté-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Feleségemhez.

Irta: Veszprémi Dezső.

Emlékszel e még a csikföldi időkre,
Csikföldi időkre, csikföldi mezőkre,
Hargita bércire, Szent Anna tavára,
Gyimesi vadvirág kedves hazájára?

Lelkem oda vágyik. Most is oda vágyom
Illatos erdőbe, óh én Boldogságom,
Hol a rigó füttye és a csángó ének
Szívemhez édesen még most is beszélnek.

Beszélnek a multról, multnak örömről,
Két szerető szívnek igaz szerelméről.
Óh én Boldogságom... most is oda vágyom,
Hol vadgalamb búgott a zöldelő ágon.

S ahol, míg köröttünk az Élet tengere
Hullámvéréssel elzajlott messzire,
Csak csergő ér futott zöldmohás sziklákon,
És harkály kopácsolt korhadozó fákon.

Emlékszel-e hát e hegykoszorús helyre,
Amidőn — hazádtól messze útra kelve —
Könny égott szemedben, örömkönny enyémben,
S Szent Anna tavánál együtt ültünk ketten.

Lelked sebes szárnyán szállj el e szép multba
S e multnak emlékin — újra felvidulva —
Surranj át, mint holdfény fenyrek sűrű lombján,
S mint madárdal a fák rengő koronáján.

Szálljon oda lelked, ahol a „Tar“-patak
„Nyerges“-kanyargónál folydogál hallgatag,
És hol a vadszegfű s gyimesi vadvirág
Együtt árástja szét mezei illatát!

Ahová kivágytunk csendes nyári este,
Amikor ajakunk ilyen szókat esde,
A csodás természet csendes templomában,
Alkonyodó tájnak bűvös magányában:

Áldva legyen Isten, áldva a Teremtő,
— Aki egybehozott: ez áldott Jöttévé —
Hogy a szívünk vágya ez időt megérte!
Áldva legyen Isten, áldva legyen érte!

Emlékszel-e hát a csikföldi időkre,
Csikföldi időkre, csikföldi mezőkre,
Hargita bércire, Szent Anna tavára,
Gyimesi vadvirág kedves hazájára?

A modlatyni tengerszem.

Felsőbb utastásra vármegyénkint összeiratnak a természeti emlékek. Trencsén vármegye bizonyára bővelkedik az ily természeti emlékekben.

Nem találjuk az összeírási utastásban azt, vajjon a tengerszemek, a melyekkel Trencsén vármegye is dicsekedhetik, felveendő-e az összeírásba, vagy sem. Az utastás átolvasása után, csak következtetni merjük, hogy igen. Épügy, mint Blériot repülőgépe elvámolásánál is, habár az elvámolandó tárgyak sorában nem is foglal helyet az aéroplan, az élelmes és szemfüles fináncoközgek mégis következtetni merték, hogy az is elvámolandó, és pedig az ikertestvérének látszó automobil tarifája szerint.

Az arra hivatottak és illetékeseknek lesz feladata a természeti emlékek közé sorozni és felvenni a modlatyni tengerszemet is. Már azért is, mert az „Utastás“ szerint a vizesés felveendő, a mi hasonló természeti emlék.

Hol is van az a — Modlatyn? — Hiába keresnéd azt még a legszűkebb helyi mappán is. Csak azok tudják azt, és pedig elfelejtethetetlenül, a kik már ott voltak. Mások rémképeket hallván róla festeni, nem is akarják tudni, hogy hol van. A világ előtt tehát meglehetősen ismeretlen.

Modlatyn Trencsénvármegyében, a vágbesztercei járásban fekszik. Nem egyéb az, mint a négy ezer lakost számláló Marikó községnek meglehetősen magasan fekvő völgye.

Marikó községnek két plébániája van. Az

nek szabadsága, jogai, érdekei ellen irányult volna, hol és mikor sértette meg bármely vallású polgártársaink hitfelekezeti meggyőződését, hol és mikor nyilvánított olyan törekvéseket, melyek az ország bármely néposztályának, néprétegének sorsára, boldogulására nézve károsak, veszedelmesek lettek volna?

A mit a kath. egyház érdekében tett és tesz a néppárt, az mind egyszerű követelménye a jogrendnek, kifolyása annak az igazságosság- és méltányosságnak, melyet a katolikus egyháznak szentesített törvényeink biztosítanak, a melyről azonban a liberális pártok mindig megfeledeztek, a melyet ezek a pártok nem egyszer cinikusan mellőztek, hogy a saját hatalmukat az ország ezen nagy társadalmi és közjogi tényezőjének, a kath. egyháznak a rovására öregbithessék.

Mesebeszéd ennélfogva minden szó, melyet arról ejtenek exaltált vagy rosszakarató politikuskok, hogy a magyar katolicizmusban meg van a tendencia a felekezeti ségnek a politikába való behurcolására és ennek a tendenciának a tényezője, a néppárt.

Csak a nálunk uralkodó politikai éretlenség mellett volt lehetséges ennek az együgyű mesének hívőket szerezni. Mi igenis megalapítottuk és fentartjuk a néppártot, hogy a keresztény világnézetnek fentebb említett szempontjait bevigyük és érvényesítsük a *politikában is*, mert ezek a szempontok az egész állami és társadalmi rendnek megmozdíthatatlan sarkköveit alkotják. Ez annyira nem felekezeti ség, mint a hogy nem az, például annak az igazságnak a hirdetése, hogy az evangélium erkölcsi elveinek érvényesítése nélkül egészséges, izmos, fejlődésre képes kulturát alkotni lehetetlenség.

Tulajdonképen az egész törvényhozásnak erre az alapra kellene állania, minthogy azonban az emberi önzés eltérítette az állam törvényhozását a kereszt-

tény erkölcsi elvek irányától, felmerült a szüksége annak, hogy azok a férfiak, a kik az emberi önzést visszazoritani s az országos politikát az igazságosság és az emberbaráti szeretet alapjára visszahe-lyezni akarják, *párttá tömörüljenek* s a kereszténység erkölcsi igazságaitól áthatható programjukat nem csak a társadalmi, hanem a politikai téren is megvalósítani törekedjenek.

Teljesen mellékes az, hogy ez a párt Néppártnak nevezi magát, felvehetett volna más nevet is, a fő az, hogy egy ilyen párt létezzék és az ország népének szívében gyökeret verjen. Ez megtörtént s mi ennek örülünk, azt pedig, hogy egy ilyen pártra nincs szükség, sem Zichy Jánosnak, sem másnak el nem hisszük. Nem hisszük el mindaddig, a míg látjuk, hogy a modern parlamentben pártegyeség nélkül célirányos politikát folytatni nem lehet: a míg látjuk, hogy azok az erkölcsi, gazdasági és politikai irányok, melyeket szervezett pártok a parlamentben nem képviselnek — menthetetlenül elbuknak.

A közszemlére kitett nyomor. Budapest augusztus 1-én az új házbérnegyed kezdetén nagy tömegben vonult ki a munkásság gyermekek- és asszonyostul, hogy tüntessen a házbéruzsora ellen.

A tüntetőknél igazuk van, a lakás-nyomorúság elviselhetetlen, de nem csak Budapesten, hanem az ország legtöbb vidéki városában is; és nem csak a munkásnép szenved tőle, hanem általában a szegénysorsú emberek, tartozzanak bármely osztályhoz.

Az a memorandum, melyet a tüntető népgyűlés a főváros polgármestere elé terjesztett, a többi közt azt az indítványt teszi a lakásnyomorúság megszüntetésére, hogy a főváros folytassa az egy- és kétszobás lakások és munkásszállók építését a mostaninál nagyobb arányban és gyorsabb menetben, mindaddig, míg a lakáspiacra a kínálat és kereslet arányában be nem áll a normális viszony, vagyis az az állapot, midőn az ilyen lakásoknak legalább három százaléka üresen áll.

Községi segítséget kér tehát a házbéruzsorától kizsárolt nép tömege. A mezőgazdasági mun-

kásokon már segített az állam és a községek közös gondoskodása és áldozatkészsége a munkások építésével. Most az ipari munkások kérnek hasonló segítséget a községektől, melyek közül a legtöbbnek tényleg módjában van a segítséget megadni. Alig van város, melynek nem volnának pénzintézetekben elhelyezett tőkei, melyek 3½- vagy 4%-ot hoznak. Ezeknek a tőkéknek munkásszállásokba való befektetése mindenestre biztosítja a városoknak az eddigi hasznot s azonkívül a szociális gondoskodásnak is az értékével bír, hogy ne is szóljunk arról a szépészeti előnyről, mely a városokra hárulna, ha az egészségtelen és csunya viskók helyén, takaros munkásházák épülnek.

A lakásnyomor egy olyan baj, melyet az állam és a társadalom könnyen orvosolhatna, ha a rendelkezésükre álló anyagi erőt célszerűen használják fel.

A szövetkezetekről.

Irta: Mezey Gyula.

Előadta a nagybélcei gazdakör június 26-án megtartott felavatási ünnepélyén.

IV.

A szabad kereskedelmi rendszer a mezőgazdaságban. — Az iparban. — A védelmi rendszer. — A gazdasági szabadság. — Az állam és a társadalom a gazdasági versenyben.

És nézzük különösen a mezőgazdaságot, megtalálta-e a szabad kereskedelmi rendszerben a maga számítását? Erre a kérdésre egész nyugodtan meg adhatjuk a tagadó feleletet. — A mezőgazdaság ebben a rendszerben csak addig találhatta meg a maga számítását, a míg a közlekedés tökéletesbülése át nem hidalta azokat az óriási távolságokat, a melyeket a szárazföldi világ-részek közé ékelt óceánok kepeztek.

Egy szép napon megjelent az amerikai búza Európa piacain és az európai szárazföldi termelésnek olyan erős versenyt támasztott, a búza árát soha nem észlelt olyan alacsony fokra nyomta le, hogy már-már kérdésessé tette a mezőgazdasági üzem jövedelmezőségét. — Ugyanez történt az iparban is. — Először az európai fejlettebb államok Anglia, Franciaország lepte el fejlett iparának készítményeivel az európai szomszédos szabad piacokat, majd mint új versenytárs ide sorakozott az óriási mértékben fellendült amerikai ipar is, úgy hogy az európai államok egymás után kezdtek belátni, hogy sem mezőgazdák, sem iparosaik nem versenyezhetnének az olcsóbban termelő államok termelésével, ezen az uton teljes bizonyossággal az elszegényedés felé fognak ha-

egyik lenni a „falu“-ban, a másik künn a hegyekben. Az előbbi alsónak, az utóbbi felsőnek nevezetik hivatalosan. Az utóbbi azonban a közép nyelvén „Modlatyn“ név alatt ismeretes. Egyszerűen azért, mert a csak egy évszázad óta fenálló plebánia és templom a Modlatyn völgy torkolatánál fekszik. A Modlatyn völgy itt kezdődik a templomnál és a tengerszemig terjed.

Modlatyn tót szó. Az etimologusok sz rint annyit jelent, mint bálványvár. Bizonyára nem hiába keresztelték egykoron erre a névre. Bátran lehet állítani, hogy ennek a különben rövid völgynek ily szép elnevezéséhez, a tengerszem legalább is kilencven százaiék arányában segített.

Az új helységnevek bevezetésénél, mily sok helységnél jártak el helytelenül. A helyi körülményekre való tekintettel, az emberi fantázia hozzájárásával hány községnek lehetett volna szebb hangzású neve. Marikóvát például Marikó-ra helyesbítették. Mily fűlsértő szó ez. Mit szólna a világ ahhoz, ha az egyéb „ova“ végzetű helységneveket is erre a kaptafára huznák. Ha egyszerre a mappán Illava, Pancsova, Orsova helyett ez állana: Illó, Pancsó, Orsó? Pedig ha következetesen akarnánk lenni, úgy még ezt is ki kellene vinnünk.

Ebben a modlatyni völgyben, a templomtól

vagy félóránnyira kelet felé középszerű magaslaton, a Mácsek-fele házecsoport mögött elterülő feusfkon, csupasz és meredek sziklától övezve található az elég szép *modlatyni tengerszem*.

Erről a tengerszemről, Trencsén vármegyének egyik természeti szépségéről nem akar a világ tudomást szerezni. Ez elég szantó! Merem állítani, hogy csak azért, mert — Marikó határában van. Ha ez a tengerszem Trencsén-Teplicz, vagy Trencsén határában volna, képzelhetjük, mily közéleti nevezetesség válnék belőle. Hány kirándulásnak, majálisnak volna a színhelye. A környéke hogy ki volna parkkal, gloriéttal díszítve. A szegénységéről híres Marikó határába azonban nem akarnak sietni az emberek, még egy tengerszem kedvéért sem.

A Gyórfy-Murin-féle Trencsén vármegye földrajza sem akar tudomást szerezni erről a tengerszemről. Pedig az alsó-osztorányit már említi. Lám itt is részrehajlást látunk. Bármily rövid is e tankönyv, a mi igen helyes, az egyenlően osztó igazság elvénél fogva e tengerszemről nem lett volna szabad megfeledezni.

A közép állítása szerint megtörténik egy évtizedben egyszer-kétszer, hogy külföldi turista is oda vetődik a tengerszemhez, órákig elgyönyörködik annak látásán, követ bocsát le hosszú cerna-

gombolyagról a megmérhetlen mely vízbe, de a fenekét el nem éri.

A magyar Turista Egylet Vágvolgyi Osztálya pedig, mely évenként rendszerint a pünkösdi ünnepeket s az Urnak egyéb megszentelt napjait gyaloglásban tölti el a megye bercein: Oroszlánkőn, Vrátnán, Szulyói völgyben, a modlatyni tengerszemet következetesen szintén kihagyja az utiprogrammjából. Ez már megmagyarázhatatlan! Még a házi gazda sem akarja tudni, hogy még egy tengerszem is van az udvarában! Hát ki fog érdeklődni megyénk szépségei iránt, ha mi magunk sem?

De hát az mindig úgy volt, s úgy látszik, hogy ezentúl is úgy lesz mi nálunk, hogy mi végig utazzuk a külföldet, megfürdünk a Fekete-tengerben, az Atlanti oceanban, végignézzük Londont, a mi azonban nálunk van, azt nézze meg a — külföldi, s mondja el nekünk, hogy mit látott!

Pedig mily szép utiprogramm volna összeállítható a modlatyni tengerszem belevonásával! Itt szögezem le:

A reggeli vonattal kiszállás Vágváralján. Átkelve a kompon, felrándulás a remek váromokhoz. Megszemlélése a szép kastélynak. Innen gyaloglás a közeli Zsigmondházára, a festői fekvésű kastélyhoz, melynek anyai az ablaka, mint a hány

ladni. — Ekkor vette kezdetét az egyes európai államoknak az az elzárkozó gazdasági politikája, mely szükségesnek mondotta ki saját belterületén a nemzeti termelés védelmét úgy az ipari, mint a mezőgazdasági téren.

A szabad kereskedelmi rendszert tehát a nemzetközi forgalomban felváltotta a védelem, az elzárkozás rendszere, mely az idegen termények és termékek megvámolásával igyekszik megátolni azok beözönlését s mely a legutolsó kereskedelmi és vámszerződés magas vámjaiban s különösen az igen magas németországi ipari és agrár vámban nyerte eddigi betetőzését. — Ennek a rendszernek azóta meghódolt Anglia kivételével egész Európa, — de Angliában is már erős áramlatok sürgetik a nemzeti termelés védelmét.

Nagyon természetes és nem is lehet az előadottak után csodálni, hogy a szabad kereskedelmi rendszer ellen nem csak az egyes államok egymásközi külkereskedelmi forgalmában, de az egyes országok határain belül is felébredt és néhány évtized óta működik az ellenhatás, melynek törekvése korlátozni az egyéni elvet, minden állam népének gyengébb rétegei érdekében, és újból győzelemre juttatni a társadalmi, a szociális irányzatot. — Természetesen ennek az irányzatnak is megvannak a maga szélsőségei, a melyek azt hirdetik: hogy egészséges gazdasági és társadalmi életet csak a mostani állami, társadalmi és egyházi rendnek elpusztításával és teljesen új berendezéssel lehet teremteni. — Ezek az irányzatok a vörös socializmusban, kommunizmusban és az anarchikus áramlatokban nyerne kifejezést. Ezeket mi nem követhetjük, igen t. ünneplő közönség, mert csak a rombolás útját tudják nekünk megmutatni, az alkotás, az építés, az általános jólét megalapozásának útját azonban nem.

Ha az egyéni elv, a korlátlan gazdasági liberalizmus lejártá magát, megmutatván azokat az erős árnyoldalakat, a melyek kétségen kívül vele járnak, úgy most természetesen a társadalmi elv érvényesülése felé kell haladnunk, de a leg gondosabb kerülésével azoknak a szélsőségeknek, melyek csak arra alkalmasak: hogy az egyéni elv tultengése helyére a szociális elv tultengését, az egyéni elnyomás helyére, a tömegek zsarnokságát helyezték.

Az eszmény tehát nem lehet más mint az emberszeretet által mérsékelt, lehetőleg mindenkinek érvényesülését arányosan lehetővé tevő, gazdasági szabadság. — Adja Isten, hogy eltaláljuk a középutat, ez pedig ott van, a hol mind a két ellentétes elv szélsőségeitől megtisztítva összehatózik. Mert amint a maga korlátlanágában

véglet az egyik, úgy véglet a másik is. A mint az egyéniség tultengése a legmagasabb fokozatokban a gazdasági s végeredményben politikai zsarnokságra s a tömegek kizsákmányolására vezet, úgy vezet a társadalmi elvnek, a közösségnek a szélsőségig vitt alkalmazása a tömegek zsarnokságára s az egyéniség teljes elnyomására. — Mint a közélet legtöbb kérdéseiben, úgy itt is a közép ut a leghelyesebb és legbiztosabb.

Érvényesíteni kell a társas elvet, de úgy, hogy abban el ne vesznek az egyéniség kiválóságai, hanem érvényesüljenek ezek is egyfelől az egyén, másfelől a közösség érdekében. — Adjunk elegendő szabad tért a tehetségesnek, a kiválóknak, de sohasem úgy és sohasem azzal a korlátlanággal, hogy elnyomhassa a gyöngét. — A gyöngének pedig adjuk meg azokat az erősítéseket, a melyek az ő részére is lehetővé teszik, hogy egyenlő feltételekkel vehessen részt a gazdasági munka versenyében; hogy a gazdasági szabadság reá nézve ne a keserű elnyomás eszköze, hanem éppen úgy mint az erőse, az emelkedés, a boldogulás lehetősége legyen. — Az erők ezen különbségeinek kiegyenlítésére igen t. ünneplő K. úgy az államnak, valamint a társadalomnak megvannak a maga eszközei s azok igen különfélek. — Az állam törvények erejével szabályozza a gazdasági versenyt s igyekszik egyenlővé tenni, vagy legalább kiegyenlíteni a feltűnő különbségeket. Így védi például a hitelügyekben és az üzleti életben kevésbé iskolázott emberek tömegét az uszora elleni törvényekkel, a törvényes kamatláb megállapításával, az élelmi szerek hamisítását gátló törvényekkel, a mértékek hatósági ellenőrzésével és i. t.

Nekem azonban nem feladat, ezeket ismertetni, mert én ma kiválóan azt vizsgálom, hogy a társadalomnak mily eszközök állanak rendelkezésére oly irányban, hogy a gyöngét védje a gazdaságilag elmaradottat emelje, hogy a gazdasági egyensúly és a szociális béke útját egyenesse? A társadalomnak is különböző eszközei vannak erre. — Ezek sorában a legelső, leghelyesebb és a célra leginkább vezető a szövetség. — A szövetség tulajdonképpen a helyes megtestesítése a társadalmi elv azon módjának, mely nem nyomja el az egyént, de céltudatosan állítja be a közös gazdasági munkába, nem akadályozza meg az egyén kiváló tulajdonságainak kifejtését, hanem az egyént összes kiválóságaival állítja bele a közösségbe, hogy ennek szeliden korlátozó hatása alatt fejtsse ki képességét, a maga és a közösség érdekében.

részekből áll, a melyekből a csorbai tó, vagy akár a Balaton: part és megmérhetetlen vízből. Tehát ez ép úgy érdemes a megtekintésre.

Igaz különben, hogy a helyi patriotizmus szól belőlem. S ép azért a modlatyni tengerszemnek Trencsén vármegye földrajzában és a vág-völgyi turisták uti programjában ezentúl méltó helyet kérek!

Frater Josephus.

Sziporka.

A dívat.

— Miklóskám, vegyél nekem egy új nyest-prémet. A régít már meguntam.

— Látod, Mancsi, ilyen vagy te! A nyest életfogytig viselte azt a prémet és még sem unta meg...

Jogos kérdés.

Férjem uram vendéglőben van az asszonyval és a szemét egy bajos leánykán feleli. Az asszony intésére észbe kap és mentegődözve mondja:

— Nagyon emlékeztet reád édesem...

— Úgy? — morog az asszony — akkor miért nem bámulsz engem?!

Hogyan választanak Nyitra megyében?

XIII.

Az érsekújvári választás.

Az alábbi közleményt, mely az érsekújvári választás titkaiba enged egy bepillantást, Szme-csányi György f. évi július 18-án elmondott képviselőházi beszédéből vesszük át. A kerület választását megvilágító többi adatot majd akkor tesszük közzé, a mikor a beadott petíciót fogja tárgyalni a kir. Kúria.

Az érsekújvári kerületben a munkapárti jelöltet az alispán, a főszolgabíró, a jegyző és a járási orvos a törvény világos rendelkezése ellenére állandóan kísérték útjában.

De a legnagyobb pressiót mégis az érsekújvári állomás magyar államvasuti alkalmazottai ellen követték el. Rózsa Szilveszter állomásfőnök és Hirschmann Nándor főmérnök egyenként citálták be magukhoz az embereket és így kényszerítették őket, hogy a munkapárti jelöltre szavazzanak. Itt is a választási igazolványi rendszer volt divatban; itt is elvették, illetőleg maguknak adatták ki az ilyen igazolványokat a főnökök, s mindegyik tisztviselőnek személyesen kellett azért elmennie a választás napján, reggel nyolc órákor. Kénytelenek voltak megjelenni a hivatali főnököknek ellenőrzése és vezetése alatt. Több száz vasutasról volt szó.

És a mikor az érsekújvári vasutasok el kezdtek szavazni, akkor ezek a főnökök, listával a kezökben odaültek az urna mellé és mindenkit nyilvántartottak, hogy kire szavaz, ami által terrorizálták őket, úgy hogy alig akadt közöttük olyan, aki ellenzéki képviselőre mert volna szavazni.

És hogy milyen mértékben történt ott az etetés-ítás és pressionalás, bizonyítja az, hogy a rendelkezésre álló aránylag rövid idő alatt, a míg t. i. a petíciót elkészítették, 578 iníciált szavazatot tudtak kimutatni.

A privigyei választás.

Most a választás után egyes munkapárti emberek farizeusi képpel kérdik tőlünk és szemrehányólag mondják: „Ti vagytok az okai annak, hogy Bresztyenszky megbukott; miért nem gondoskodtatok róla, hogy mások legyenek az elnökök és miért nem szavaztattátok le az elutasított választókat a záróra alatt?”

Képtelen szemrehányás. A Ny. Szemleben le volt írva annak idején, hogy a központi választmányban egyáltalában lehetetlen volt az alispán által felolvasott nevekkel szemben bárminő jelölést is tenni. A név felolvasása és a határozat kimondása egy pillanatnak a műve volt. De különben is, hiába tett volna ott a néppárt bárminő előterjesztést, azt minden bizonynyal leszavazták volna.

Ami pedig a záró órában való szavazást illeti, ez is csak olyan üres beszéd, mint az előbbi. Dr. Haitsch Dezső, dr. Weil Zsigmond, Brogyányi Gyula és Deák József bizalmi férfiak tanuszkodhatnak, hogy a záróórán való leszavaztatásról szó sem lehetett. Az elutasított néppárti választók nagy része leszavazott Bresztyenszkyre és csak a jegyzők véleményére utasították őket el Csemez, Knögler és Ghéczi uraságok.

Ennyit igazolásunkra.

Csemez István már május hó 28-án délelőtt érkezett Privigyére tanulmányozni a terepet és megállapítani a hadi tervet a Rudnay-párt vezérkarával. Előzőleg megállapodott Nyitrán a választások vezetőségénél, hogy utasításokat kapjon a nagy mű végrehajtásához. Nyitrán megadták neki a kért utasítást, kezébe nyomtak egy Tarnóczy Gusztáv-féle választási proklamációt és megmondták neki: „Rudnay Alajosnak győzni kell. Mandátuma a te kezében van. Nem a választóktól kapja azt, hanem tőled.”

Csemez ezek után tisztában volt a teendői iránt. Privigyén nyomban fölkereste a szolgabíroságot, informáltatta magát a pártok állásáról, delután (május 28.) pedig tanácskozára hívta össze a Rudnay-párt vezérkarát. Ott fölolvasta a Nyitráról hozott proklamációt, melyet aztán a Privigyei Hirlapban kinyomatott és előterjesztette a szavazó-helyiségek iránti javaslatát.

— Szavazóbódékat nem állítatok, mondá. A néppárt bizalmi férfiával szóba nem állok, hanem önkényüleg járok el, mert erre Nyitrán fölhatalmaztak. Kérem az urakat, tegyenek javaslatot az alkalmas zárt szavazó-helyiségek iránt.

— Azt hiszem a házam megfelelne, szólalt meg a hírhedt Filatz Lajos, Rudnay Alajos gazdasági tanácsadója. Ott van ni. Egy bolthelyiség főbejárattal és kapuval. A kapualjából folyosó vezet egy pusztá helyiségbe — azelőtt raktár volt

népja van az évek. Fejrándulás a Nagyudva felett emelkedő Klape csúcsához. Tovább felfelé haladva a völgyön, rémület nélkül átmehet az utas a hatnai függő szikla alatt, s megérkezik a modlatyni plebániára. Itt rövid pihenő a nyájas és vendégszerető plebánosnál. (De a kinek aztán ezen a címen külön kongruát eszközöljön ki a tengerszemért és a vendégségért egyképen lelkesülő cikkíró úr. — Szerk.) Innen felmenet a modlatyni tengerszemhez. Itt a magyar turista egyesület első látogatása emlékeül emléktábla felállítására, majd bizonyos ünnepélyes szertartások között a tengerszem felett emelkedő sziklának elnevezése István csúcsnak. — Átkelés a hegynyergén, meg szemléltetés a kosárfalvi petroleum forrásoknak, majd megtekintés a híres kosárfalvi templom toronyórájának, melynek egész kerékszerkezete fából van. Meneteles a völgyön lefelé az esti vonathoz.

Nyelbe kell ütni ezt a programot, s fogják látni a kirándulók, hogy így is hasznosan és kellemesen lehet agyonütni egy napot.

Voltak államférfiak, a kik hogy a nemzeti zászló megsértését mentegessék, háromszinű vászondarabnak nevezték el azt, melynek a letépeése nem sérelmes. Mi megfordítva csinálhatjuk az elemzést: a modlatyni tengerszem ugyanazon alkát-

— onnan előszobába, ebből pedig a bolthelyiségbe — jelenleg Samuel biztosítási ügynök irodája — juthatni.

— Pompás! Megfelel! Födolog a sötét kapualja és a labirintyszerű helyiség. Filatiz uré megfelel. Most még egy ilyen kellene, mondá Csemez.

— Meg van! — szól közbe Gömöri. Lakásom kapualjából ajtó vezet a szomszéd ház konyhájába s onnan bejárat van a piacra nyíló bolthelyiségbe. Jelinek kereskedő bérháza, jelenleg cipóraktár.

— Stímt! Elfogadtatik, felelte rá Csemez s elégedetten dörzsölte kezét. Így oldotta meg a szavazó-helyiség kérdését az igazságos és a választási törvényt tiszteletben tartó Csemez István az ellenpárt bizalmi férfiainak meghallgatása nélkül. A tanácskozás után Bajmóczra rándult a kitűnő társaság, hol Rudnay Alajosnál megvacsoráztak.

Rákövetkező vasárnap megjelent Dosztál Gyula jegyző világlapja a Privigyei Hírlap. Benne volt Csemez István választási elnök fölhívása a közönséghez. Többi közt, hol fognak állni a pártok, hol a szekerek. Mihez tartsa magát a közönség. Szigorúan meghagyja a mindenható Csemez, hogy kiki lássa el magát két napra való ivóvízzel és elelemmel, mert június 1-én reggeli 6 órától Privigyén erős katonai és csendőrkondok lesznek föllállítva és „ember se be, se ki.”

A neppárt bizalmi férfiak csak bámultak, mikor az ukáz olvasták. „Csemez azzal kezd a működését, hogy sutba dobja a törvényt? Nagyszerű elnök”, mondották és nyomban fölkeresték, hogy vele tanácskozzanak.

— Mit akarnak? En az urakkal szóba nem állok! Én ahoz tartom magam, a mivel Nyitrán megbízta — mondotta és fakepnel hagyta az elképedt bizalmi férfiakat, akik törvénykönyvvel a hónuk alatt jöttek Csemezhez.

Tudták, miben sántikál a kitűnő elnök.

Május 31-én eljött Privigyére Szmrecsányi György. Mikor megtudta Bresztyenszkytől és dr. Haitschtól, hogy Csemez szóba nem állt a neppárt bizalmi férfiakkal, és hogy egészen önkényűleg járt el a szavazó-helyiségek megválasztásánál, a pártok föllállításánál stb. fölkereste Csemezt és kérdőre vonta e miatt. A sarokba szorított Csemez megígérte volt Szmrecsányinak, hogy hajlandó az intézkedéseket visszavonni és értekezni a neppárt bizalmi férfiakkal.

Szmrecsányi megnyugodva utazott el a számbokrési kerületbe, Csemeznek azonban esze ágában sem volt az elkövetett törvénytelenégeket megkorrigálni, mert háta mögött volt a fedezett: a nyitrai főispán.

Igy virradt ránk a választás napja.

„Ássák a zsványok; ássátok, ássátok alája a vermet.”

Krónikás.

Ujdonságok.

Titkos mozzató erők.

Bármikor és bárhol tört ki az idők folyamán harc az egyház ellen, azt soha sem idéztek elő azok az okok, melyeket az államok kormányai a diplomáciai jegyzékekben felsoroltak, hanem titkos erők voltak a mozzató rúgói minden ilyen küzdelemnek.

Franciaországban a legújabb kulturharcnak igazi oka volt a köztársaság politikai és katonai hatalmának gyengülése. A külpolitikában a köztársaság sikereket aratni nem tud, a mi Franciaországban mindig a kormányok tekintélyének a lesüllyedését szokta maga után vonni. Másrészt a köztársasági kormányforma egyetlen anyagi támaszát, a francia militarizmust rettenetesen ellen-szenvenessé tették a szabaddómivek, szabadongondolkodók és a szociáldemokraták.

A politikai és katonai válságtól a kormány a kulturharc megindításával igyekezett a közfigyelmet elterelni és ez — legalább egy időre — sikerült is neki.

A Spanyolországban most kitörő felben levő kulturharc jelenségeit szintén titkos rúgók feszítik és tolják az események felszínére. Az országot a legsúlyosabb gazdasági válság fenyegeti, a nép szegénysége egyfelől, a közterhek óriási növekedése másfelől az államgépezet financiai működését már most is bénítja, rövid időn belül pedig teljesen lehetetlenné teszi. *Uj gazdasági rendszerre* volna az országnak szüksége, nagy

aranyú állami befektetésekre, melyeknek révén a kis existenciák anyagi helyzetét megjavítani, teljesítő képességét fokozni lehetne.

Ez azonban a magánvállalatok és az azokkal üzleti viszonyban álló hivatalnoki osztály érdekeit sértené. Minthogy azonban az életkeresetet továbbra is nélkülözni nem bíró népnek valaminő megnyugvást mégis csak kell nyújtani, rámutatott a kormány a szerzetesrendekre és a kongregációkra, mint a melyeknek fentartása óriási terhet róv a népre, az általuk üzött ipari foglalkozás pedig az iparos osztályok keresetét csökkenti. Ezeknek elnyomásától várja a gazdasági bajok megszüntetését!

Pedig mindez nem igaz. A szerzetesrendek és kongregációk fentartása az életkeresetet nélkülözni nem bíró népnek terhet nem róv; az ipar pangásának pedig nem a kongregációk által egy-két iparágban üzött foglalkozás az oka, hanem az amerikai spanyol birtokok elvesztése és a spanyol ipar fejletlensége.

A kulturharcokat előidéző titkos mozzató erők a történelem mindig feltárja és megbélyegzi, de akkor már elszennvedtek a népek azokat a bajokat, melyeket hazug ürügyek alatt támasztottak önző kormányok és államférfiak.

Tudósítóinkhoz. Lapunk tisztelt tudósítóit kérjük, hogy közleményeiket *augusztus hó folyamán* ne a felelősszerkesztő nevére, a ki f. hó 6-án elutazott, hanem a Ny. Szemle címére sziveskedjenek küldeni.

A nyitrai alsóvárosi plebános megérkezése. *Szmida* Kálmán újonnan kinevezett nyitrai alsóvárosi plebános f. hó 2-án érkezett meg eddigi lakóhelyéről Kiszuczajhelyről Nyitrára. Az érkező plebánost a vasuti állomáson a nyitrai kath. polgárság impozáns sokasága fogadta, melynek nevében *Steiner* Gyula ny. vármegyei főjegyző intézett a kellemesen meglepett új plebánoshoz igen szép üdvözlő beszédet. *Szmida* Kálmán meghatva válaszolt az üdvözlő szavakra és magát hitei szeretetébe ajánlotta. Hosszu kocsisorban vonult be ezután a fogadó közönség a városba, a plebánia elé, a hol dr. *Biringer* Ferenc vármegyei főorvos üdvözlötte az új otthonába érkezett plebánost, a ki e hó dereka táján fogja tartani beiktatását.

Áthelyezés. *Acsay* Lajos érsekújvári posta- és táviratbiztos az igazgatóság Nyitrára; *Wiesner* János posta- és táviratbiztos Pozsonyból Érsekújvárra helyezte át.

Az esztergomi egyházmegyéből. *Horváth* Ferenc dr. prelátus kanonok egészségi okokból az esztergomi ósrégi papnevelő intézet rektori állása alól felmentetvén, helyébe a hercegprímás dr. *Koperniczky* Ferenc prelátus kanonokot nevezte ki az intézet kormányzójának. — A *Znamendk* István kanonokká való kinevezése folytán megüresedett nagyszombati érseki konviktus kormányzójává dr. *Lőrincz* Gyula alkormányzó s főgymnáziumi tanárt nevezte ki a főegyházmegyei hatóság.

Adomány. A keresztény munkástelepen létesítendő lourdesi kápolnára N. N. Nyitráról 10, özv. Leikes Károlyné 5 koronát adományozott. Az összeget a kápolna tervezői halás közsönetének kifejezése mellett ezennel nyugtatjuk.

Iskolai értesítők VIII. *A nagytapolcsányi katolikus elemi iskola Értesítője az 1909—1910-ik tanévről.* Közl. *Pazsitka* Vilmos igazgatótanító.

A lét nehéz harcát vivja a nagytapolcsányi kath. elemi iskola, mely pedig vezető erőinek jóakarata és kiválóságáért jobb sorsra lenne érdemes. A leányosztályokban működött irgalmas nővérek távozásával, a kiknek helyét az iskolaszék csak részben töltötte be új tanerővel, az iskola látogatottsága csökkent, a tanügyi igények kielégítése nagy nehézségekbe ütközött, melyek ma is fenforognak.

Mindig leverő az, ha a gyakorlati élet célját szolgáló hivatott intézmények visszafejlődnek, de kulturális intézményeknél, iskoláknál ez a jelenség kétszeresen megdöbbentő. Lehet-e helyes kulturpolitikának tartani azt, ha az iskolaügy éppen a gócpontokon, mint a minő Nagytapolcsány is, meghanyaglik. Akár az állam, akár az egyház az oka ennek a meghanyaglásnak, az mindig súlyos beszámítás alá esik. Nagyon jól tudjuk, hogy Magyarországon a kath. egyházat súlyos kulturterhek nyomják, mindazonáltal azt mondjuk,

hogy a fontos helyeken, a gócpontokon levő iskolákat sem feladni, sem elhanyagolni nem szabad. Inkább ne létesüljenek új intézetek Dunaszegen, Kakasombon, vagy ki tudja minő kis községben, de a gócpontokon levő iskolák ne hanyagoltassanak el, mert ez sokkal nagyobb veszteség, mintsem hogy azt pótolhatná az a nyereség, az a kulturhaszon, mely abból származhatik, hogy X. Y. püspök, kanonok, gróf, vagy báró Kakasombon palotaszerű iskolát emelt.

Az iskola vezetése a nehéz viszonyok között is mintaszerű, a tanerők odaadása, szorgalma és ügybuzgósága teljes elismerésre méltó.

A nagytapolcsányi kath. közönség szereti iskoláját, azt abból a nagymérvű jótékonyaságból következtetjük, melyben az intézet a kath. közönség jóvoltából részesült. Nincs más hátra, mint hogy az egyházmegyei tanhatóság az iskolára nézve arra az erős elhatározásra jusson, hogy azt, ha mindjárt *áldozatok árán* is lábra állítja. Akkor a kath. közönségnek is az iskola iránti szeretete, áldozatkészsége fokozódik.

A fiúosztályokat 102, a leányosztályokat 106 tanuló látogatta. Az ismétlő iskolának 97 tanulója volt.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső felekesítésére indított gyűjtés a közönség áldozatkészségéből elérte azokat az arányokat, melyek már most is lehetővé teszik, hogy a templomban az 1911. szept. 8-án tartandó jubileumi ünnep alkalmából értékes díszítések eszközöltessenek. Ámde, hogy megújíthatók legyenek a belső berendezés főtagjai is, az oltár, az orgona, szöszék és hogy a gáz- esetleg villamvilágítás bevezetése is lehetségessé tétessék, ahhoz az eddig gyűjtött, különben tekintélyes összeg nem elégséges. Azért újra a közönség nagylelkű szeretetébe ajánljuk városunk kath. publikumának ezt a kedvelt templomát, mely ha most alapos megújításban részesülhet, ismét hosszú évtizedeken át fogja szolgálni áhitatra gerjesztő tisztasága és ékességével az Isten dicsőségének, a lelkek épülésének és üdvének magasztos ügyét.

Az újabb adományok a következők:

Lachmanné gyűjtése: Br. Haupt-Stummerné 10 k., Haupt-Stummer Gertrud 5 k., Haupt-Stummer Carola 5 k., Lachmann fiuk 2 kor., Lachmanné, Janosovitsné, Janosovits K., Ballay E., Keresztes V., Kadarász E., Marszina A., Czobor 1—1 kor.

Pettkes Lászlóné gyűjtése 10 kor.

Jelen kimutatásunk szerint 40 kor. Hozzáadva a lapunk július 31-iki számában kimutatott 5649'86 koronához, lesz főösszeg 5689'86 korona. — Isten fizesse meg! (Folyt. köv.)

Iskolatársak összejövetele. Azon nyitraegyházmegyei áldozópapok, akiket a halhatatlan emlékü dr. *Roskoványi* Ágoston nyitrai püspök 1879. évi aug. hó 2-án papokká szentelt, felszenteltetésük napján ez évben is összejöttek Nyitrán, a hol a reggeli órákban sz. Ferencrendiek templomában megjelentek az Isteniszteleten és aztán a déli vonattal Nyitraivánkára mentek, ahol egykori iskolatársuk *Markhot* Gyula volt nyitrai főispán szívesen látott vendégei voltak. Ebed után a házi asszony, a nap emlékére az asztaltársaságról szabadban a kastély előtt több fénykép felvételt eszközölt. Az összejövetelen részt vettek: Kútvaszer István apátkanonok, Gyurcsányszky Döme prépost, esperes-plebános, Kulifay Ede, Miklósi Rezső, Darvai János, Paska István, Rényi István plebánosok és Cseffalvay Aladár mint ivánkai plebános. Dr. *Bartosik* Antal Lourdesből üdvözlötte a jelenvöltoakat. Az iskolatársak, a kik az esti vonattal utaztak el, a nevezetes nap kellemes élményeire sokáig fognak visszaemlékezni.

Halálozás. Udvardi *Racz* Gyula harmadéves theologus, a nyitrai nagyobb papnevelőintézet növendéke f. hó 3-án életének 21-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után Nagybecsényben elhunyt.

Nyugodjék békében!

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai kir. tövényszéki palota felállítandó szobrára N. N. Nyitráról 10 koronát küldött. Hozzáadva a lapunk július 3-iki számában kimutatott 4344'94 koronához, lesz főösszeg 4354'94 korona. — Isten fizesse meg!

A nyitrai sport egyesület f. évi augusztus hó 7-én a szigetén az egyesület javára barátságos football mérkőzéssel egybekötött atletikai versenyt rendez. A verseny és footballmérkőzés d. u. 3 órakor veszi kezdetét. Belépő díj személyenkint 1 kor., diákoknak 50 fillér. A versenyek alatt a pozsonyi kerületi m. kir. honvédenekar hangversenyez.

Népszövetség Üzbéghen. Július 31-én sikerült gyűlés keretében alakult meg. A gyűlést Pomikál János helybeli plebános nyitotta meg szép beszéddel, utána Gramantik Ágoston a Népszövetség központi titkára tartott hosszabb beszédet, mire a Népszövetség üzbéghi helyiszervezete 87 taggal megalakult. Helyiigazgató Pomikál János plebános lett.

Egy intézet jubileuma. A szobi leánynevelő-intézet, melyet néhai Luczenbacher Pál nagybirtokos és nagykereskedő alapított s nejeéről Lujza intézetnek nevezett el, m. hó 26-án ülte fennállásának 25-ik évfordulóját. Ez alkalommal igen sokan jöttek össze azok közül, a kik az intézetben nyerték neveltetésüket. Az ünnepélyen megjelent báró Forster Gyuláné úrnő, az alapító leánya, a kit Borbély Sarolta volt szobi, később nyitrai főnöknő üdvözölt, átnyujtva neki egy gyönyörű virágcsokrot. A jelen voltak azután a Kalváriára vonultak s ott megkoszorúzták Luczenbacher Pál nyugvóhelyét. A kegyeletes ünnep derűjébe szomorú akkord vegyült, épp az nap hűnyta le ugyanis örök álmra szemét Luczenbacher Pál, az alapító legidősebb fia 59 éves korában, a kit múlt hó 30-án temettek el atyja hamvai mellé.

Gimnáziumi ifjak természettudományi köre. Életrevaló, korszerű gondolatot valószínűleg meg a nagyszombati főgimnázium tanári kara, illetőleg ennek a karnak egyik tevékeny tagja Hudyma Emil főgimn. tanár, midőn a főgimnáziumi ifjúság körében megalakította a természettudományi kört.

A múlt század előkelő, sőt vezető helyet biztosított a természettudományoknak az emberi kutatás és megismerés nagy világában. A XX. században a természettudományok ezt a helyet nem fogják elveszteni, ellenkezőleg a haladásnak újabb bástyáival, újabb értékes vívmányokkal erősítik azt meg.

Az anyagelvi világnézetnek hódoló tudósok a természettudományoknak ezen térfoglalásától várták a metafizika bukását, az értekeket meghaladó valóságok, melyeket ők csak üres fantomoknak tartottak, összeomlását.

Ez azonban nem következett, mert nem is következhetett be. Az anyag felett álló szellemvilág, mint külön, önálló valóság, s ezen világ élén az Alkotónak, mint az egész világegyetem kútfejenek létezését a természettudományi kutatás nemcsak hogy nem döntötte meg, hanem inkább a létet fürkésző tudás központjába helyezte.

Rámutatni arra a gyönyörű összhangra, mely az exakt tudományok és a metafizika örök érvényű elvei és igazságai között létezik; feltárni azokat a mélységeket, melyekből az ember megpillanthatja és beláthatja az összefüggést a természet anyagi erői és az emberi élet célja között, nagy és nemes feladata korunk tudományos törekvéseinek.

Ezt a feladatot tűzte maga elé a nagyszombati főgimnázium természettudományi köre, melynek 124 tagja volt. Hogy mily szerencsésen egyesítette a kör vezetősége az elméleti ismeretnyújtást a gyakorlati irányú tudással, azt a kör gyűlései tanúsítják. Így például értekeztek a levegő csepfolyósításáról, Pasteur mint tudós és emberről, az állatok lélektanáról, az első segélynyújtásról stb.

A kör vezetőségét a helyes irányban vezető önképző munkálkodás tagadhatatlan sikerei alkalmából melegen üdvözöljük.

Bucszás. Miután nincs alkalom Nyitráról való eltávozásom előtt összes tisztelt ismerőseimtől és barátaimtól személyesen elbúcsúzni, ezen az úton egy szíves „Isten hozzádot“ mondok Önöknek és kérem, tartsanak meg továbbra is emlékezetükben. — Minden jót kíván

Mayer Miklós.

A tiltakozó Zsolna. Trencsén vármegyének ez a nagy forgalmú, élénk városkája egy idő óta erősen politikál, persze hogy a nemzeti munkapárt érdekében. Pedig a polgársága java részben néppárti, az intelligenciája függetlenségi, a zsidósága azonban, az már — munkapárti. Ez aztán megmagyarázza azt a politizálást is, melyben a girbe-görbe talajú kis város excellál. Múlt hó 27-én népgyűlést tartott Zsolnának az a bizonyos része, a mely sem nem néppárti, sem nem függetlenségi s ott „a legerélyesebben tiltakozott azon támadások ellen, a melyeket a néppárt a legutóbb lezajlott orsz. választásokból kifolyólag közéletünk egyik legkiválóbb férfija (legyen nekik legkiválóbb) Szalavszky Gyula ellen méltatlanul, minden igaz ok nélkül, csupán gyűlölködésből intézett.“

A tiltakozókat erre az erélyeskedésre az a beszéd ösztönözte, melyben Szalavszky György a

képviselőháznak éz évi július hó 18-án tartott ülésében ugyancsak megmosta „közéletünk legkiválóbb férfinak“ Szalavszky Gyulának a fejét. A tiltakozók azonban megelégedtek Szalavszky Gyula adatainak megcáfolásáról, mert lát tiltakozni mindig könnyebb, mint cáfolni. Ha valakit rajtacsipnek egy turpisságon s jól fejbe költintják, biztos, hogy tiltakozni fog ellene, de ebből még nem következik, hogy az illető becsületes ember.

A rajeczfürdői kápolna-egyesület 1910. évi augusztus hó 7-én, vasárnap délután 5 órakor tartja Rajeczfürdőn, a gyógyteremben IV. évi rendes közgyűlését. — Napirend: 1. Jelentés az egyesület 1909. évi működéséről. — 2. Az 1909. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése, jóváhagyása és a felmentvény megadása. — 3. Jelentés a 8000 kor. részvétely-kölcsön állásáról és az avval kapcsolás további intézkedés iránti határozás. — 4. Netáni indítványok tárgyalása.

Gazdaköri előadások. A nagybélci gazdakör megnyitása óta tagjai számára majdnem minden vasárnap előadást tart. Így júl. hó 10-én Bednarik I. előadást tartott a gyógynövények termesztéséről. Július hó 24-én előadás volt a műtrágyák hasznos voltáról. Július hó 31-én Benyák József viszocsányi esp. plebános vetített képekben bemutatta Jézus életét, a szöveget hozzá felolvasta Paska István. Az előadásra a szomszéd községek-ből is annyian eljöttek, hogy a két nagy tágas termet zsúfolásig megtöltötték. A legközelebbi előadás tárgya lesz: Az alkoholról és a szesz italok élvezetének ártalmáról. A szöveget hozzá összeállította dr. Biringer Ferenc. Az ifjusági egyesület a gazdakör hejységében alakuló gyűlését aug. hó 15-én fogja megtartani.

Az Élet. Szépirodalmi és kritikai hetilapunk f. évi július hó 31-iki száma a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg: Aratás után. — Cras. A templomos házból Sik Sándor. — Galambszárnyak (Regény) Pásztor József. — Nyári divat (érdekesen illusztrálva a párisi divat viselethől) Magda — Két világ Kosztolányi Dezső. — De profundis Auer István. — Szózik a gazda Bársony István. — Altatódal Kárpáti Aurél. — Khinai elclapok Várnai Sándor. — Hét bagoly Krúdy Gyula. — Kultúra. Természettudományi könyvtár. Az Élet: Vampa levele. — Gloszák a hétről. Az Élet előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor., egy hónapra 2 kor., egyes szám 50 fillér. — Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest VIII. Szentkirályi-u. 28. sz.

A nagytapolcsányi főbíró vádakodása. A napilapok nem rég részletesen hozták Markovics Alajos nagytapolcsányi főbírónak Nyitravármegye alispánjához felterjesztett jelentését, melyben a főbíró „adatokkal igazolja“, hogy Gramantik Ágoston népszövetségi titkárral szemben hozott végzése, melynél fogva a főbíró a Gramantik által bejelentett népszövetségi gyűléseket nem engedélyezte s magát Gramantikot a nagytapolcsányi járás területéről kitiltotta, jogos volt.

A főbíró végzésének jogtalan voltát, teljes alaptalanságát mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a fámózus intézkedés indoklására egyetlenegy konkrét adatot sem tud felhozni. Melyik népszövetségi gyűlésen izgatott Gramantik és mivel izgatott, mi volt az izgatott beszéd tárgya? És ha izgatott, miért nem vonta meg tőle a hatósági közeg azonnal a szót? Maga a főbíró is Gramantiknak számos népszövetségi beszédét meghallgatta, de soha egyetlen-egyszer sem lépett közbe, egyetlen-egyszer sem érezte magát indíttatva arra, hogy Gramantikot a beszédében megakadályozza.

Csak a legutóbbi időben történt, hogy a főbíró Gramantiknak a beszédet meg nem engedte, de ez egy választási és nem népszövetségi gyűlésen történt s akkor is merő hatalmaskodás és pártszolgálati érdek volt a főbíró intézkedésének a rugója.

Mint vádpontot hozza fel a főbíró említett jelentésében az is, hogy Gramantikot Dunaszerdahelyről. Vágyszerdahelyről, Érsekújvárról, Trencsénből, Nagytapolcsányból egymásután áthelyezték. Hogy mily alapos ez a vádpont, kitűnik abból, hogy Gramantik Dunaszerdahelyen és Érsekújvárról soha sem volt alkalmazásban. Vágyszerdahelyről betegsége miatt, Trencsén és Nagytapolcsányból pedig saját kérésére, tevékenységének egyházhatalosági elismerése mellett helyezték át. Egyedül a budapesti Szt. István kórházból helyezték át a kórházi vezetőséggel támadt konfliktusa miatt, a mely összetűzésnek végre is az lett az eredménye, hogy a kórháznál uralkodott rend- és egészség ellenes állapotoknak véget vetettek. E

miatt tehát Gramantiknak nincs oka magát szégyenlennie.

Ilyenek a főbíró vádpontjai, a kinek kár erőlködni abban az irányban, hogy hirhedt végzését igazolja. A mi jogalappal nem bír, azt igazolni nem lehet.

Kath. polgári fiúiskola internátus. Nyitrabajnán az Iskolatestvérek vezetése alatt f. é. szeptember 1-jével megnyílik a nyilvánossági joggal bíró első kath. polgári fiúiskola. Az intézet kellemes fekvése Kis-Kárpátok alján, a nevelésben és oktatásban elért sikerek, továbbá a növendékek nagy létszáma arra bírta az igazgatót, hogy magánpolgárinak a nyilvánossági jogot megszerezze. Az intézet 6 osztályú elemi és 4 osztályú polgári iskolával bír. Az elemi iskolásokért a havi eltartási díj 36 kor., a polgáriban járókért pedig 44 kor. Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt az intézet igazgatója Nyitrabajnán.

Nemesi oklevelek hamisítása. Négy esztendővel ezelőtt nagy feltűnést keltett az a tömeges nemesi oklevél hamisítás, amit Müller nevű cseh származású kalandor több vármegye levéltárosaival összejátszva, elkövetett. A bűnös manipulációk leleplezése után Müller ellen elfogató parancsot adtak ki, tizenkét vármegyei levéltárost pedig állásától felfüggesztették. A felfüggesztett levéltárosok között volt Radványi Gebauer Miklós, Trencsén vármegye levéltárosa is, aki azóta Fejér vármegye levéltárosa lett. Radványi ellen azóta szakadatlanul folyik a vizsgálat s csak a napokban fejezték be véglegesen. A vármegyei fegyelmi választmánya Radványi hivatali működésének utolsó éveiből számos kompromittáló adatot gyűjtött össze, melyekből megállapították, hogy a levéltáros összejátszott a szélhámos Müllerrel. Ennek következtében a vármegye fegyelmi választmánya a múlt év június 7-ikén Radványit többrendbeli okirathamisítás miatt hivatalvesztésre ítélte, amit a belügyminiszter most jóváhagyott.

Pöstyén fürdőből. Kertünnepély. A Royal nagyszálló terraszain és kertbelyiségeiben m. hó 24-én este megtartott jótékony célú nyári estély kitűnően sikerült. A közönség a katonai zenekar tüzes ütemei mellett pajzán jókedvvel folytatta a konfetti- és koriandoli csatát, mely a késő éjjeli órákig eltartott. Kedélyes volt a hangulat az egyes sátrak alatt is, hol bajos, szeretetreméltó urihölgyek iparkodtak pezsgőn, konfettin s egyéb alkalmi cikkeken túladni. Kifogástalan volt a detektívnök működése, aminthogy a staterialis bíróság is következetes maradt a „Codex criminalis Pöstyéniensis festivalis“ paragrafusaihoz: „abszolút tudatlansága“ alapján mérve ki a büntetéseket. Szenzációként hatott egy alkalmi újság, a „Revolver“ megjelenése, melynek sajtóhibáktól hemzsegő, álmodt tartalmatlansága elől a közönség a sörálgút legmélyebb zugaiban keresett menedéket. Az estély tiszta jóvedelme a „Pöstyéni Önkéntes Tűzoltóegylet“ javára lesz fordítva.

Virágkocsikorzót rendez vasárnap f. hó 7-én délután a vigalmi bizottság. A korzó az új park fasorában fog megtartatni.

A fürdőt júl. 31-ig 9363 bejelentett vendég látogatta.

Pályázati hirdetés. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara 500 koronás ösztöndíjat adományoz egy oly törekvő és vagyontalan ifjú részére, aki a budapesti keleti kereskedelmi akadémiát szándékozik elvégezni. Ezen ösztöndíj elnyeréséért mindazon ifjak pályázhatnak, akik

a) magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony sz. kir. városában, Nyitra-, Pozsony-, Trencsén- és Turóc vármegyékben bírnak illetőséggel;

b) a szóban levő akadémiába való felvétellel megfelelő minősítéssel bírnak;

c) és végül akik jó erkölcsi magaviseletűek, tanulmányi előmenetelükben kiváló szorgalmat tanúsítottak és annyira vagyontalanok, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat.

Egyenlő minőségű pályázók közül olyanok fognak előnyben részesítettetni, akik a pozsonyi felső kereskedelmi iskolát végezték.

A pályázni szándékozó felhivatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb f. évi augusztus hó 15-éig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyújtsák be.

Megjegyzendő, hogy az ösztöndíjban részesülő ifjú az ösztöndíjat a budapesti keleti kereskedelmi akadémia két éves tanfolyamának teljes bevégeztéig megtarthatja, köteles azonban minden félév végével előmeneteléről hiteles iskolai bizonyítvány előterjesztése mellett beszámolni. Abban az esetben, ha az ösztöndíjas előmenetele, avagy erkölcsi magaviselete meg nem felel, az ösztöndíj megvonható.

Talált tárgyak. Habaj István nyitrai lakos vasárnap este a Hid-utcában egy barna felöltőt talált, zsebében egy töltött forgópisztolyal. A tárgyakat a rendőrségre vitte, hol tulajdonosuk kellő igazolás mellett átveheti azokat.

A nagytapolcsányi kath. legényegylet javára rendezendő sors-illetőleg tombolajáték céljaira adakoztak:

Pokorny János gyűjtőívén: Gramantik Ágoston 10 kor., Pokorny János 10 kor.

Dr. Halatkovics Jenő elnök gyűjtőívén: Özv. Károlyi Lajosné grófnő 20 kor., özv. Apponyi Lajosné grófnő 20 kor., Edelsheim Gyulai Lipót gróf 10 kor., özv. Kochanovszky Antalné 5 kor., Ipar pártoló 2 kor., Dr. Franciscy Lajos 5 kor., Dr. Bartosik Antal 5 kor., Kútvaszer István, Jeszenszky Alajos, Kondor István, Mihálik József 10—10 kor., F. L. 2 kor., K. J. 1 kor., Bezák István 2 kor., Német István 5 kor., Bende Imre, Markovics János 10—10 kor., Finka Gyula 20 kor., Leidenfrost Ernő 10 kor., Kuzma Alajos 3 kor., Lipka Lőrinc 5 kor., Gálsz Ferenc, Mikovics Imre, Friedrichovszky István 2—2 kor., nagybossányi börgyár r. t. 20 kor., Dr. Kövess László, Dr. Kövess Lászlóné 2—2 kor.

Toscano Rezső gyűjtőívén: Szomolányi György 5 kor., Szomolányi Ferenc 1 kor., Krajcsovicz Ferenc 3 kor. 90 fill., ifj. Krajcsovicz Alajos 2 kor., Toscano Rezső 2 kor. 60 fill., Skopecz István bíró 2 kor., Andruska Lajos 10 fill., Wunder Rezső 1 kor., Lessich Gyula 2 kor., Szekely Dezső 60 fill., Hencz Antal, Bartek Lajos 1—1 kor., Bartaki József 5 kor., Dr. Halatkovics Jenő, ifj. Krajcsovicz Alajos 1—1 kor.

Andruska Lajos gyűjtőívén: Klein István, Kollár N. 1—1 kor., Majláth Jenő 50 fill., Spirik István 1 kor., Bujala István 50 fill., Ábrahám Mátyás 1 kor., Goleseényi Vince 50 fill., Rusznyák István, Botka József 1—1 kor., Dr. Adda Viktor 2 kor., Igaz Balázs, Sáter István 1—1 kor., Braun Benő 50 fill., Matena N. 1 kor.

Fassel Ferenc gyűjtőívén: Szlamka Rezső 2 drb. finom szappan és egy üveg parfüm, Gerő Árpád egy kép.

Az egyet július 17-iki kerti multságán felülfizettek: Dr. Halatkovics Jenő, Andruska Lajos 1—1 kor., Drahos Lajos 1 kor. 50 fill., Bilik József 7 kor., Charaba János 50 fill., Flank Rezső 3 kor. 50 fill., Hottár Lajos 1 kor. 50 fill., Németh László 1 kor. 50 fill., Vagács Béla, Krajcsovicz Alajos, Kudela N., Subert N., Kincsek János 50—50 fill., Pokorny János 2 kor., Kalina Ferenc, Vagács János, Piszti Alajos 50—50 fill., Lepey István 10 kor., Belányi Gyula 50 fill.

Megmarta a veszett tehen. Bucsány községben e napokban három eb kapta a veszettséget. Egyikük megmarta Zalubil Pál tehenet. A tehen a marástól szintén megveszett és fájdalommal iszonyuan bőgött. Gazdája nem is sejtve a baj okát, falusi szerekkel kezdte tehenét gyógyítani. Amint a gyógyszer beakarta adni, a tehen elkapta ujjait és kis ujját teljesen összemorzsolta. A szerencsétlen gazdát négy más bucsányi emberrel, kiket a veszett ebek martak meg, felküldtek Budapestre a Pasteur-intézetbe.

A halátlan gyermek áldozatai. Beregszeg község egyik gazdája minden vagyonát fiára iratta. Hogy ne tette volna, mikor a fiú öy szepen igergette, hogy szüleit holtuk napjáig becsülettel ellátja! Bezzeg nem úgy lett. A halátlan fiú megfélekedett ígéretéről, durván bánt jó öregeivel, sőt még világra is akarta őket kergetni. Az öreg szülők gyengek voltak az élet súlyos keresztjének viseléséhez. Előbb az anya a Vág folyóban emésztette el magát, most meg e napokban a szerencsétlen apa a robogó vonat elé vetette magát, mely halálra gázolta.

Megtévelyodott az utcán. Richter Pál nemetprónai születésű kömivesegéd folyó hó 2-án délután az Erzsébet-úton a járókelők szemeláttára letépte magáról ruháit és teljesen meztelenül bolyongott az utcán. Midőn a rendőrök üldözöbe vették, futásnak iramodott. A gyeptereti telep előtt végre sikerült őt a hatóság embereinek elcsipniök. A rendőrök egy üzletben ruhát vásároltak és abba felöltöztették a szegény elmezavarodott embert. A varosházára kísérték, hol később dr. Pivinger Emil városi orvossal megvizsgáltatták. Az orvos a szerencsétlent kórházba utasította.

Megbokrosodott lovak. Seszták Lajos úrményi lakos az Erzsébet-úton vesztegelt két lovas fogatával július hó 31-én délután. Lovai a parcellázó bak automobiljának dübörgésétől megbokrosodtak és vad száguldással tovairamodtak. A lovakat azonban még mielőtt valakiben kárt tettek volna, elfogták az emberek.

Elgazolás. Mult hó 31-én vasárnap délután 7 óra tájban a Rakóczi-úton vad száguldással haladt motoros kerekpárján Tamaskovics Mihály vállalkozó. Kerekpárjával elütötte Minárik Juliát, ki ennek következtében súlyosabb sérüléseket szenvedett.

Ellopták a ruháját. Feldmannék családja, Szuchan Paula vasárnap délután a Nyitrafolyóban fürdött. Ruháját a folyó partján hagyta. Mig ő a vízben lubickolt, az alatt Kuszi Veron ellopta ruháját. A leány a legnagyobb zavarba jött, mikor ruháját nem találta helyen. Végre a fürdőzők egyike megsajnálta a leányt és ruhát kölcsönzött neki, hogy hazamehessen. Az ügynek, mint halljuk, folytatása lesz a bíróságnál.

Garázda sörgyári munkás. Susztek Ambrus nyitrai sörgyári könyvelő f. hó 29-én telefonon értesítette a rendőrséget, hogy a sörgyárban egy Timko József nevű munkás részeg állapotban garázdalkodik, és a tisztviselőket leszúrással fenyegeti. A rendőrök a helyszínére érve, személyesen meggyőződtek a részeg munkás igazága viselkedéséről és hogy nagyobb baj elejét vegyék, Timkót a varosházára előállították.

Hová lettek az 50 koronás bankok? Kiss Balint vasuti ór folyó hó 1-én két darab 50 koronás bankóval zsebében a gyár-utcai Kohn Bernát-féle kocsimába tért egy-két pohár italra. Midőn hazajött, zsebébe nyúl, de legnagyobb meglepetésére a bankóknak csak hült helyét lelta. A rendőrségre futott. Ott előadta, hogy a pénzt vagy az utcán, vagy pedig a kocsmában vesztette el. A rendőrök a kocsmái vendégek közül többeket megmozgattak, de a bankókat nem találták náluk.

Ellopta a bérlő lovait. Blau Mór ghymeszi bérlő két lovat és egy csikót vett Gaál Ambrus ottani gazdától 700 korona áron. A gazda a lovakat Blau istállójába terelte. Mikor a gazda Vince nevű fia értesült az üzletről, szemrehányásokkal illette atyját. Később megérlelődött benne az a csiny, hogy a lovakat elloptja. Másnap tényleg el is lopta a lovakat. Utját nyomban Nyitra felé vette és a püspöki kocsma udvarán telepedett le. Mikor a bérlőnek elmondták az esetet, a szolgabíróra ment. Magával hozván a gazda által kiállított passzusokat is. A főbíró a fiú elvezetését rendelte el, de a csendőrök már nem találták Ghymesen. A bérlő erre felkereste Gaál Ambrus gazdát és Nyitrára ment. A fiút felkeresték, de az vonakodott kiadni a lovakat. Erre a rendőrség segélyét vették igénybe. A rendőrök a lovakat jogos tulajdonosoknak átadtak kellő igazolás után. A fiú nagy szidalmak közt gyalogszerrel volt kénytelen hazafelé venni útját és beletörődni az üzletbe.

Eltűnt. Tóth János sempthei lakos még a mult hó 11-én délelőtt tavozott hazuról és azóta nyomtalanul eltűnt. Nincs kizárva, hogy a Vág folyóba fulladt. Az eltűntet körözötteti a főbíró.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyógyi gyógy- és borviz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos víz kitűnő hatása: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorégés és elhízottságnál, első sorban azonban belrenyhésnégnél, mint kiváló Garminativum szerepel. A benne előforduló alkáliák nyalkaoldónként hatnak a legzöszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognio L. tanár ur véleménye szerint a „Gyógyi” kenes savanyuviz ugy szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Csenice* vel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyulánál Nyitrán*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyúgyre (Hont m.) intézendő. 62. 11—20.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hólyag- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
PÖLERAKAT EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
66. 14—0.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványviz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitűnőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

7417. 7415/1910. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nyitra város képviselőtestületének 1910. évi 161. közgy. 6628. és 163. közgy. 5399. kig. sz. véghatározatával elrendelt és pedig:

a) a nyitrai honvédlaktanya épületében 3770 koronával előirányzott menyezeti készítése,

b) ugyanott 626 koronával előirányzott oromdisz javítása,

c) a nyitrai dögterén 839 kor. 71 fillérrel előirányzott hullaégető kemence építési munkálatának vállalati úton való biztosítása végett **1910. évi augusztus hó 22-én** délelőtt 9 órakor a polgármesteri hivatalban zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A zárt írásbeli ajánlatok a kitűzött határidőig az iktató hivatalban (Városháza I. em. 9. sz.) nyujtandók be, a melyekhez a vállalati összeg 5%-ának a városi pénztárnál történt letételéről szóló elismervény csatolandó.

Az építkezés tervei, költségvetése és vállalati feltételei a v. mérnöki hivatalban (Városháza I. em. 6. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nyitra, 1910. ugusztus hó 3.

Faschler Ferenc

95. 1—1.

polgármester.

**„KRISTÁLY”
FORRÁS ÁSVÁNYVIZ**

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer és csemege üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

97. 1—8. **Főraktár:**
SARLAY ADÁM ÜRNÁL NYITRA.
Szt. Lukácsfürdő Kútállalat
Részv.-Társ. Budapest (Buda)

**VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.
(„SZARVAS”-SZÁLLÓ MELLETT)**

ISKOLAI IDÉNY

1910
1911.

Intézeti fiú és leány kelengyék. Fehérneműek minden nagyságban raktáron. — Zsebkendők, harisnyák, esernyők, reggeli és torna cipők, fiú és leány sapkák és kötények dús választékban. Agyneműek, paplanok takarók, feltűnő jutányos kivitelben.

**ÁLLANDÓ MARADÉKVÁSÁR
MESÉS OLCSÓ ÁRAKBAN!!**

Egy igen jó karban levő zongora
(Connert-flägel) **jutányos**
áron eladó, megtekinthető
Nyitrán, felsőváros, Papnevelde
utca földszint, 8. szám alatt.

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság
1910. évi augusztus hó 7-én délelőtt 11 órakor
Városház-tér 3. számú saját székházában
rendkívüli közgyűlést
tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel
meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság indítványa intézetünk
részvénytőkéjének emelése tárgyában.
2. A jegyzőkönyvet hitelesítők kijelölése.
Kelt Nyitrán, 1910. július 20.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati
joggal csak azon részvényes bir, aki az előző év végé-
vel, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt, és
ha ezen részvényes a megtartandó közgyűlés előtt el-
ismervény mellett az intézetnél letéteményezve lettek.

Ezen elismervények egyúttal belépti-jegyül is
szolgálnak.

20. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden
részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a
6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet
egy egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár sa-
ját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségelnék külön megha-
talmazást, gyámok azonban kinevezési okmányaikat
előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag
hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik
(képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem
említettek, vagy oly önálló indítványok, melyek leg-
alább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató tanáchoz
írásban kellőleg indokolva be nem adattak, a közgyű-
lésben nem tárgyalhatók.

**Eladó házak
és háztelkek!**

A rét-utcai telken két és
három szobás új házak,
valamint üres telkek szabad
kézből eladók. — Bővebbet:
Csernyák József,
háztulajdonosnál Nyitrán,
Rét-utca 13-ik szám alatt.

1707/1910. sz.
Árlejtési hirdetmény.

Nyitra város képviselőtestületének 1910.
évi 127. t. ü. 1707. kig. sz. véghatározatával
elrendelt Nyitrán a Hid-utcában végzendő ba-
zalt járda burkolati munkálatnak vállalati
úton való biztosítása végett **1910. augusz-
tus hó 22-én** délelőtt 9 órakor a polgár-
mesteri hivatalban zárt ajánlati versenytár-
gyalás fog tartatni.

A zárt írásbeli ajánlatok a kitűzött ha-
táridőig az iktató hivatalban (Városháza I. em.
9. sz.) nyújtandók be, a melyekhez a vállalati
összeg 5%-ának a városi pénztárnál történt
letételtől szóló elismervény esatolandó.

A 3104 koronában előirányzott építkezés
tervei, költségvetése és vállalati feltételei a
városi mérnöki hivatalban (Városháza I. em.
6. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Nyitra, 1910. augusztus hó 3.

Faschler Ferenc
polgármester.

96. 1-1.

Telefon szám: 146.

TELEFON

Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült **befőttek, cukrozott gyümölcsök.** Naponta friss készítésű
vajas és dessert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb
bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék,
dessertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban
s ami a fő **igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

**Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megren-
delhetők és kívánatra házhoz is szállíttatnak.**

171. 35-52.

Kitüntette az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS
BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított
saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt
uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerenesés
helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Telefon szám: 144.

184 19-0.

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**
KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG
HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTH VILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksőreit
valamint dúsán felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

11283/910. p. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhirrre teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak galántha-zsolnai vonalán a második vágány céljaira Szilád, Alsózélla és Felsőzélla községek határaiban elfoglalt földterületek kisajátítása elrendelgetvén a kártalanítási eljárás foganatosítására határidőül: Szilád község házához 1910. évi aug. hó 29-ik — Alsózélla község házához 1910. évi aug. hó 30-ik — Felsőzélla község házához 1910. évi aug. hó 31-ik napjának mindenkor d. e. 9 óráját tűzte ki, s arra a kisajátító m. kir. államvasutak igazgatóságát, az érdekelt telektulajdonosokat, s egyébként telekkönyvileg érdekelt feleket oly hozzáadás-sal idézi meg, hogy a tárgyalásról való elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot gátolni nem fogja.

A kir. törvényszék Nyitrán, 1910. évi aug. hó 4-ik napján.

(P. H.) **Havas Lajos,**
törvényszéki bíró.

93. 1—3.

FAJ VIZSLA KUTYA

máj színű két éves 91. 1—2.
jól betanított, eladó.

Bővebbet: Chrenkó, Ny.-Németi.

A dr. G. Schmidt
főtörzsorvos és tisztí orvos féle

fülolaj

gyorsan és alaposan
gyógyít: időszakos
süketséget,
fülfájást, fülzúgást,
nagyothallást még
idült esetekben is.
Üvege 4.—korona.

Egyedül kapható:
Salvator gyógyszerárban
POZSONY. 94. 1—1.

Megérkeztek!

friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek

M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, szamo-
rodni, csemege és asztali
palackborok kitünő minő-
ségben állandóan raktáron.

Zoborhegyi Ima palackborok:

1 nagy üveg	burgundi vörös	65 kr.
1 " "	Aranygohér . .	55 " "
1 " "	Zobori rizling .	55 " "
1 " "	Zobor-gyöngye	55 " "
1 " "	Zobor-ujhegyi .	45 " "
1 " "	Zobori ezerjó .	35 " "

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede

kereskedő és szőlőbirtokos

Nyitrán.128. 44—52.**Gróf Esterházy Ferencz
pezsgőgyára Tata.**

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmas (édeses) }
Áldomás (savanykás) } **jegyű pezsgőit,**
Billikom (száraz) } 89. 22—26.

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszmélyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.

Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

**Akinek fájós lába van
és mégis kényelmes,
jó és szép formájú divatos cipőt**

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést. 45. 19—26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás
szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek.
Különféle cipő-krémek állandóan raktáron tartatnak.
Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb
és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

**díszes úri és női
fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufрукat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyancsak tyúkszem-
vágást jutányos áron. 129. 44—52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Hajfestékek mindenféle színben
állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
számára igen jutányos áron
felvétetnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, ugyanitt a
lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZITŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és

a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 30—52.